

TIESOS MOMENTAS

Nuo ko bėga vietnamiečiai?

Liūdno žinios apie Saigono vyriausybės kariuomenės pasitraukimą iš didelės dalies teritorijos iš karto manyje sukėlė pikta džiaugsmą. Dėl to, kad traukėsi ar tiksliau tariant -- bėgo -- ne tik kariai, bet ir šimtai tūkstančių civilių. Tie bėgo be jokio įsakymo, įrodydami, kad ir blogiausia 'balta' vyriausybė vis dėlto yra geresnė už 'raudoną', kad amerikiečių aukos Indokinijos kare -- 55.000 žuvusių ir 112 milijonų dolerių ginklais ir materialinėm gerybėm -- vis dėlto buvo paklotos siekiant gero tikslo. Priešingu atveju, tie šimtai tūk-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

tančių pabėgėlių juk galėjo su džiaugsmu sutikti savo išvadotojus!

Tokio išpūdžio negalėjo nusikratyti ir aršiausi JAV išvėlimo į Indokinijos karą kritikai. Juo buvo sukrėstos ir N.Y. Times bei Washingtono Post redakcijos. Editorialuose abu laikraščiai pasisakė prieš staigų bet kokios pagalbos Pietų Vietnamui nutraukimą, nors to anksčiau siekė.

Pabėgėlių nuotraukos, kurios dabar atskleidė tiesą milijonams amerikiečių,

prieš kelis metus buvo naudojamos įrodymui, kad amerikiečiai kovoja ne toje pusėje. Panašiomis nuotraukomis -- rašo dabar The Wall Street Journal -- buvo stengiamasi įrodyti, kad Vietkongas yra labai populiarus sąjūdis, kad Ho Chi Minhas laimėtų kiekvienus laisvus rinkimus, kad korupcinė ir diktatorinė Saigono vyriausybė negali laimėti tautos širdies.

"Well, -- rašoma ten toliau -- žmonės dabar balsuoja kokiomis. Pabėgėliai bėga ne tik nuo karo veiksmų. Faktiniai jie nesitraukia nuo kautynių, bet slenka į sritis, kur bus kovojama ateityje. Vienintėlis to desperatiško bėgimo paaiškinimas yra toks, kad jie pasirinko geriau gyventi Saigono režime negu Hanojaus".

"Šiaip ar taip tarp tų dviejų režimų yra milžiniškas skirtumas. Hanojaus yra vienas iš žiauriausių ir daugiausiai reikalaujančių pasiaukojimo iš savo pavaldinių. Galima ginčytis dėl egzekucijų skaičiaus po Hanojaus pergalės, tačiau negali paneigti istorinio fakto, kad komunistinė revoliucija būtų kur nors išgalėjusi visai be egzekucijų".

N.Y. Times su tuo, žinoma, nenori visu 100% sutikti. Jis įsakė savo korespondentams apklausti pabėgėlius, kodėl jie bėga. Dalis jų nežinojusi, juos apėmusi panika ir tiek. Galiausiai išsivaizduoti, kad toks klausimas pabėgėliams atrodė iš viso toks kvailas, kad nevertas atsakymo, o be to, patyrimas moko atsigarsumo. Kas žino, kas bus ir dėl to geriau apsimesti kvailiu. Bet to užteko N.Y. Times aštuonių skilčių antrašė: "Torrent of Refugees in South Vietnam Laid to Fear of War, Not of Communism".

Atseit, kova už amerikiečių simpatijas dar nėra laimėta. Kas toliau? Kariškai galvojant, pasitraukimas prieš stipresnės jėgos karais yra visai gudrus žygis, ypač turint galvoje tą psichologinį šoką, kurį Amerikai davė pabėgėliai. Gal jo akivaizdoje kongresas pasiskirs daugiau lėšų, duodamas galimybės gintis geresnėse pozicijose. Tai būtų

Vasario 16 d. prie Lietuvos Respublikos aikštės paminklo Montevideo mieste su Lietuvos, Urugvajaus ir Argentinos vėliavomis per apeigas budį Urugvajaus 'Azuolyno' ir svečių Argentinos Lietuvių Centro šokėjai. Arg. Lietuvių Centro pirm. Alf. Ruplėnas kairėje. Prieš tai Lietuvos atstovas P. Amerikiai A. Grišonas, Urugvajaus Liet. Kultūros dr. jos ir ULB pirm. St. Goda padėjo vainiką prie Nepriklausomybės paminklo miesto centre.

Prancūzija gerina savo karių būklę

BRONIUS AUŠROTAS

Beveik visų V. Europos ir JAV karių gyvenimas ir ekonominės lygis yra žymiai aukštesnis negu jų būsimųjų priešų, Sovietijos kontroliuojamų satelitų ir pačios SSSR. Sunku būtų jį palyginti su Prancūzijos karių atlyginimais, neturint tikslų duomenų kiek uždirba Sov. S-gos eilinis kareivis ar puskarininkis. Beveik netektų abejoti, kad Prancūzijos karininkai, anksčiau skaitęsi tautiniu elitu ir papuošali, būtų blogiau atlyginami negu tokias pat pareigas atlieką Rytų Europos valstybėse karininkai.

Š.m. III.17 Time savaitraštis yra surinkęs idomių duomenų apie dabartinį Prancūzijos karių ekonominę ir moralinę nuosmukį, su kuriuo būtų pravartu ir mums susipažinti.

Atseit jau gen. de. Gaulle Prancūzijos kariškas pajėgas yra apibūdinęs "kaip

paskutinė tautinė pilis". Tačiau kaip teigia savaitraštis "Ši tvirtovė jau yra gerokai apgrūvusi". Taip pat ir karių moralė yra jau tiek pašlijusi, kad panašus suklimas, koks įvyko 1968 m. gegužės mėn. galys kilti ir kariuomenėje. Tokia nuomone apie savo kariuomenę (slaptame raporte, kurį kažkokiu būdu gavo Time korespondentai) pareiškė gen. Alain de Boissieu, rašydamas apie kariuomenėje įvestinas reformas. Gi gen. A. de Boissieu yra gen. de Gaulle žentas; jis teigia, kad "profesionalių karių kadrai neteko pasitikėjimo savo vadovybe".

Daugeliui įsisenėjusių negerovių bent dalinai sumažinti, Prancūzijos prezidentas Valery Giscard d'Estaing skatino savo ministrų kabinetą pagerinti karių ekonominę padėtį. To pasekoje ministrai nutarė pakelti eilinių kareivių algas: vieton mokėtų JAV valiuta 60 centų per dieną, eilinis dabar gaus \$1.80 ar \$55 per mėnesį. Taip pat kareiviai galės nemokamai gauti pravažiavimą, kartą per mėnesį, aplankyti savo artimuosius. Jaunesniems karininkams buvo pažadėtas daug spartesnis pakėlimas laipsnyje, kad sulaukyti jaunų ir gabių karininkų bėgimą į pramonę. Taip pat buvo išleisti nauji nurodymai sumoderninti esamas senas kareivines, kurios jau senokai nebuvo matę naujų dažų ant savo sienų. Išleidžiant šiuos gana plačius kariuomenės pagerinimo nuostatus prezidentas pasiūlydė, kad "tai esąs gal pirmas platus žingsnis karių gyvenimui pagerinti".

Gi iš esmės imant tai jau

Brazinskai laisvi

Pranas ir Algirdas Brazinskai rašo ir jų advokatai praneša, kad teisminiai jų byla buvo galutinai išspręsta š. m. sausio 17 d. Aukščiausiam Turkijos Teismui Ankaroje. Tai reiškia, kad kovoje dėl Brazinskių laisvės Turkijos žemėje yra pasiekta didelė pergalė prieš Sovietų Sąjungą: nei Turkijos vyriausybė, nei teismas Brazinskių neišdavė sovietams, nors jie labai trukdė teismo eigą, o Brazinskams teko keturis metus kentėti iki buvo gautas galutinis nuosprendis.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, budėjęs ir visą laiką veikęs dėl Brazinskių laisvės, dabar deda visas pastangas jiems iš Turkijos išvykti į kurį kitą kraštą, kur gyvenama lietuvių. Kai kurios Brazinskių bylos aplinkybės apunkina jų emigraciją. Tačiau, kai jie gaus pabėgėlių statusą, emigracijos klausimas palengvės. Jei emigracija dar užtruktų, Brazinskai mėgintų įsikurti tuo tarpu Turkijoje, bet jau kaip laisvi žmonės. (ELTA)

esąs antrasis karių gyvenimui sunormalizuoti etapas. Jau š.m. sausio mėn. gana neveiklus Krašto apsaugos ministras Jacques Soufflet buvo pakeistas; jo vietoje atsistojo labai energingas Ivon Bourges. Pastarojo pavaduotoju buvo parinktas labiausiai Prancūzijoje ordinai apdovanotas parašiutininkų generolas Marcel Bigeard.

Teigiama, kad pastarosios reformos yra buvę būtinos, nes mobilizuotieji tapo labai sunkiai suvaldomi; jie jau drįsdavo atskiromis progomis demonstruoti prieš savo vyriausybę. Taip pav., prieš paskelbiant virš aptartus pagerinimus, apie 50 karių, dalyvavę komjaunuolių susirinkime Nancy mieste, viešai kritikavo esamą karių padėtį. Po keletos dienų apie 150 kareivių aukštyn iškeltomis rankomis ir sugniaužtais kumščiais, žygiuodami Verdun miestelyje demonstravo prieš blogą aprūpinimą...

Kas yra svarbu, kad didžioji kariškos vadovybės dalis jau senokai pritarė ir reikalavo įvesti tai kas buvo tik dabar padaryta. Prancūzijos reguliarioje armijoje yra priskaitoma 330,000 vyrų, iš kurių 2/3, ar 220,000 jaunuolių yra mobilizuoti naujokai. Gi pastarieji yra buvę blogiausia apmokami iš visų V. Europoje karių: prancūzas naujokas retai kada galėdavo sau pasivelinti užėti į kavinę ir išgerti stiklą vyno... O tai, prancūziškuoju mastu, yra buvę jau labai blogai.

Gi kiek tai liečia karių gyvenamas patalpas tai jos yra buvusios, ir dar kai kur yra, tikrai apgailėtina stovyje: labai dažnai neveikdavo šildymas, nusiprausti trūkdavo karšto vandens, ar nuplauti suprakaitavusį kūną po ne taip lengvų kariškų pratybų. Kariams taip pat būdavo draudžiama politikuoti ir ... nešioti ilgus plaukus! Nors tokioje Olandijoje ar V. Vokietijoje kariai galėdavo gerėtis užaugusiomis garbanomis... Dėl šių ir kitų netobulumų ir negerovių, gi svar-

(Nukelta į 2 psl.)

Vakariečių nuolaidos sovietams

Pastaruoju metu pasaulinėje spaudoje labai pagausėjo straipsnių apie Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferenciją. Daug rašoma, kad konferencija einanti į pabaigą su nežymiomis sovietinėmis nuolaidomis, bet dideliais laimėjimais, kurių jie siekė gauti per eilę metų. Tą problemą nagrinėja ir žymiausių laikraščių vedamieji.

Vasario 18 d. The Christian Science Monitor rašo, kad Didžiosios Britanijos premjerui Harold Wilsonui viešint Maskvoje, Brežnevą primygtinai spaudė greičiau sušaukti kitą konferenciją. Dienraščio korespondentė Elizabeth Pond rašo, kad vakariečiai -- Europos valstybės, JAV ir Kanada -- faktinai pripažino Maskvai sienas, kurias Sovietų Sąjunga pasiekė po II Pas. karo. Už tai iš Kremliaus teišsiderėjo vieną koncesiją -- sujungimą išskirtų šeimų.

The Washington Star vasario 26 d. vedamasis rašo: "Rusai jau seniai pasiekė savo svarbiausią tikslą: per antrąjį pasaulinį karą užimtų Baltijos valstybių ir Rytų Europos formali ratifikavimą".

The Philadelphia Inquirer kovo 2 d. rašo, kad Irlandijos užsienio reikalų ministras Garret Fitzgerald pareiškė, kad rusai laimėjo didžiųjų Vakarų valstybių sutikimą sušaukti viršūnių konferenciją, pažadėdami kiekvienai atskirai

įvairias koncesijas.

The Chicago Tribune kovo 15 d. bendradarbis Bill Anderson rašo, kad JAV prezidentas Ford patariamai nutraukti Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą nepripažinimą. Senatas esąs priešingas, nes jis bijas reakcijų iš dviejų milijonų amerikiečių, emigravusių iš kadaise buvusių laisvų Rytų Europos kraštų.

Kovo 18 d. The New York Times korespondentas iš Ženevos rašo, kad Sovietų Sąjunga nori greičiau baigti visus Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos susitarimus ir birželio 30 d. paskelbti deklaraciją apie Rytų-Vakarų detentę. Tuo reikalu Brežnevas išsiuntinėja atitinkamus savo raštus didžiųjų Europos valstybių vyriausybų galvoms. Sovietų Sąjunga, pirmiausia pasiūliusi šią konferenciją, labiausia rūpinasi, kad būtų patvirtintas Europos žemėlapis, susidarius po II Pas. karo. Dar esą nebaigta susitarti dėl laisvo keliavimo, dėl užsienio darbininkų ir žurnalistų, ir kitų humaniško klausimų, kuriuos daugiau domisi Vakariai.

Bendrai imant, sovietai deda visas pastangas, kad prieš 30 metų Yaltos konferencijos Roosevelt, Churchillio ir Stalino padaryti nutarimai pripažinti visą Rytų ir Vidurio Europą sovietams, dabar būtų patvirtinti. (ELTA)

Pasaulio Baltų SANTALKOS posėdžio, įvykusio 1975 m. kovo 4 d. New Yorke dalyviai. Iš kairės pirmoje eilėje: A. Spirge, A. Anderson, I. Pleer, buvęs pirmininkas, U. Grava, naujas pirmininkas, dr. J. K. Valiūnas, A. Liejins. Antroje eilėje: P. Saar, D. Hazners, J. Riekštins, H. Raudsepp, E. Valaste, J. Audėnas, J. Simanson, A. Vedeckas, O. Balodis, T. Aldzers. Bruno Rozitis nuotrauka

KANADOS LIETUVIŲ ŽINIOS

PETRAS LELIS

VAKARIENĖ IR KONCERTAS

Kovo 16 d., sekmadienį, Priskelimo salėje įvyko parapijos metinė vakarienė su koncertu ir loterija, kur atsilankė apie 400 parapijiečių, svečių, jų tarpe ir konsulas dr. J. Žmuidzinas. Vakara atidavęs parapijos Tarybos pirm. pavaduotojas A. Kuolas pasveikino atsilankiusius paminėjęs kad šie lietuviai parapija yra didžiausia ir lietuviškiausia iš visų lietuvių parapijų, nes joje darbuosiu žymūs kunigai, kurių keletą išvardino, jų tarpe ir dabartinį kleboną kun. Augustiną Simanavičių. Klebonas sumanė, o parapijos Taryba pritarė Priskelimo bažnyčią atskirti nuo parapijos salės, padarant atskirus įėjimus ir pertvarkant kai kurias sienas, bet susidurta su lėšų klausimu. Šiame krašte didelės pajamos gaunamos iš loterijų, tai ir eita tuo keliu, bet miesto ponai pareikalavo įnešti iš anksto dešimtį tūkstančių loterijos premijoms. Dėka gerų parapijiečių talkai, greit surinkome už bilietus netik tą dešimtį tūkst. premijoms, bet ir kitą 10 tūkst. pelno. Tokiu būdu lėšų klausimas beveik išspręstas.

Vakarienės invokacija sukalbėjo kun. K. Pugetičius. Vakarienės metu vyko ir koncertinė dalis, kurią išpildė neseniai iš okup. Lietuvos atvykę žymūs smuikininkai Danutė Pomerancaitė ir jos vyras Jurij Mazurkevič. (Apie jų odiseją jau rašiau Dirvoje). Artistus pristatė publikai Vaitiekūnaitė, paminėjusi kad Mazurkevičiai jau turėjo kelis koncertus Toronte, kuriuos gražiai aprašė 'Star' ir 'Globe', jie anksčiau yra laimėję muzikos premijas Leipcige, Bukareste ir Montrealyje. Mazurkevičiai išpildė duetu Talemano sonatą, Sporo duetą, Mozarto Rondo (turkų maršą) ir bisui Mozarto menuetą. Publikai labai susikaupusi išklausė koncertą. Artistai gavo karštų plojimų padėką ir gėles.

Po koncerto vyko pajaurintas loterijos bilietų traukimas vadovaujant J. Šarūnui. Ping-pongo lošėja Plučaitė mėtė sviedinėlį i pub-

liką ir kas jį sugavo atėjo į sceną ištraukti laimingą bilietą iš statinės. Laimikių buvo po \$200, 500, 1000 ir vienas net už \$2000. Iš 19 laimėjimų 11 atiteko svetimtaučiams \$6000 sumoje ir tik 8 laimėjimai \$4000 teko lietuviams, dėlto kad parapijiečiai platino bilietus daugiausia savo darbovietėse, o kanadiečiai dėl loterijų ir pinigų pramušę savo galvas... Tais išimtais ir kanadiečių azartu naudojasi netik lietuvių parapijos bet ir Liet. Namai (bingo).

Po loterijos dar ilgai moterys apstojusios Mazurkevičius klausinėjo apie jų gyvenimą Lietuvoje ir iškūrimą Kanadoje. Jie pastoviai apsigyveno Toronte, turi 6 metų dukrelę ir laukia atvažiuojant iš Italijos savo tėvų. Jos tėvas Pomerancas Neprikl. Lietuvoje grodavo Metropolyje, Konrado kavinėje ir Palangos kurhauze. Danutė Mazurkevičienė-Pomerancaitė puikiai kalba lietuviškai, jos vyras kiek silpniau. Jie pritaps prie lietuvių ir ukrainiečių bendruomenių.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAI

Iki 1952 metų Kanados lietuviai neturėjo jokių nuosavų bankinių įstaigų nei kooperatyvų, visi tautiečiai savo santaupas laikė ir paskolas ėmė kanadiškuose bankuose ar finansinėse kompanijose, kurios ėmė didelius procentus. Žinodami kad Amerikoje nuo seniau veikia lietuviški bankai, nors ir ne kooperatyviniais pagrindais, bet aptarnaujantieji lietuvių lengvesnėmis sąlygomis, Kanados lietuviai sukruto steigti savo kredito kooperatyvus.

Pirmutinis kredito kooperatyvas 'Paramos' vardu įsteigtas Toronte 1952 metais. Jo steigėjais buvo J. Strazdas, V. Meilus, A. Kiršonis, S. Grigaliūnas, P. Šernas ir dar keletas kurių pavardžių neprisimenu. Tam kooperatyvui greit augant nariais ir kapitalu, daugelis tautiečių įsitikino savo bankelio patogumais ir nauda. Neužilgo ir kitose didesnėse lietuvių kolonijose tokie kooperatyvų bankeliai įsisteigė.

Dabar, po 23 metų tie kooperatyvų bankeliai savo nariais ir kapitalu tiek išaugo, kad juos jau pradėjo vadinti tikrais bankais. Pa prastai vasario, kovo mėnesyje, po suvedimo metinio balanso, šaukiami visuoti-

Tradicinis Kauno teatro rūtos prisigimas prie Toronto Lietuvių Namų scenos uždangos moterų suruošto talentų popietėje, kovo 9 d. Seg: buv. Kauno Operos solistė P. Radzevičiūtė-Kudabienė, Aitvaro režisierė L. Nekrošienė ir dail. T. Valius, paruošęs rūtą.

B. Tarvydo nuotrauka

niai narių susirinkimai, kuriuose patiekiami nariams visos bankinės apyskaitos, paskirstomas pelnas ir dar renkami valdomųjų organų nariai, kurie pagal rotacinę tvarką turi keistis po vieną asmenį iš valdybos, kredito komisijos ir revizijos komisijos. (Kovo 16 d. įvykęs 'Paramos' narių susirinkimas, manau, bus Dirvoje detaliau aprašytas).

Kredito kooperatyvai iš savo pelno kas met skiria nemažas sumas lietuvių švietimo ir kultūriniams organizacijoms, kaip tai: Vasario 16 gimn., šeštadieninėms mokykloms, jaunimo stovykloms, sporto organizacijoms ir pan. Nors tiems pat tikslams skiria lėšas ir Lietuvių Fondas, turįs kol kas tik \$115,000 kapitalą, bet kredito kooperatyvų skiriamos sumos yra keleriopai didesnės. (Iki šiol KLF paskiriamos sumos sudaro apie \$40,000, o kooperatyvų apie \$150,00).

Kanadoje veikia šie kredito kooperatyvai: Toronte 'Parama' ist. 1952 m., narių 3400, aktyvas \$9135000; Toronto Prisk. par. ist. 1962, narių 2500, aktyvas \$7132000; Hamiltone 'Talka' ist. 1955 m., narių 1750, aktyvas \$5480000; Montrealyje 'Litas', ist. 1954 m., narių 1650, aktyvas \$5040000. Viso narių 9300, aktyvų \$26.787 mil.

Kanadoje gyvena apie 27,000 lietuvių iš kurių apie 3000 isikūrė toliuose vakaruose - Winipege, Edmontone, Vankuveryje. Jie ten neturi nei kooperatyvo nei bankelio, nors toks galėtų pav. Winipege, įsisteigti. Reikia tik iniciatorių. Kiek žinoma kituose kraštuose veikia tik Los Angeles lietuvių kredito unija ir Melbourne (Australijoje) kred. kooperatyvas 'Talka' (Laukaitis Dirva Nr. 21). Atrodo kad Amerikoje liet. kred. kooperatyvams dirva nepalanki, nes pav. Los Angeles kooperatyvo aktyvas nepasiekė

nei milijono dol. o tik \$456470 (Dirva Nr. 19). Šį kooperatyvą ten įsteigė vienas iš Toronto 'Paramos' steigėjų ir buvęs Paramos bankelio vedėjas A. Kiršonis, kuris vėliau persikėlė gyventi į JAV.

Rochester

Dail. Alfonso Dargio vadovaujama meno studija Forma balandžio 8 d. 7 v. v. Sibily prekybos namų galerijoje atidaro savo studentų kūrinių parodą. Dalyvauja 7 studentai. Paroda bus atidaryta iki balandžio 26 d.

Los Angeles

• Vysk. M. Valančiaus minėjimas įvyks š. m. balandžio 20 d., sekmadienį, Šv. Kazimiero bažnyčioje bus iškilmingos pamaldos, po to parapijos salėje ruošiamas akademija. Bus dr. Gr. Valančiaus paskaita ir meniškas vyskupo Motiejaus Valančiaus raštų skaitymas bei montažas. Minėjimą ruošia Los Angeles žurnalistų skyrius su vietos meno veikėjais ir jaunimo organizacijomis — ateitininkais ir skautais. (jk)

SPECIAL — 8 DAY TRIP TO LITHUANIA, departing from New York on May 22, 1975. Price only \$735.00. Includes air fare, first class hotels, three meals daily & sightseeing. Contact Sophie Trzeciak telephone 215 — JE 5-7605. (24-26)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED VERTICAL TURRET LATHE OPERATORS GEAR CUTTER OPERATORS FORM MILLING TYPE MACHINE. Must have job shop experience and be able to set up work from blue prints & close tolerance. THE STAHL GEAR & MACHINE CO. 3901 Hamilton Cleveland, Ohio 216-431-2820 (22-27)

laiškai Dirvai

PO MINĖJIMŲ...

Visose lietuvių kolonijose vyko visa eilė įvairių minėjimų. Svarbiausios jų — Vasario 16 ir Sausio 15. Smagu konstatuoti, kad į šiuos paskutiniuosius mūsų tautiečiai renkasi visados gana gausiai, ir dosniai remia paskirti, Lietuvos laisvinimo reikalą. Aukos beveik nemažėja, nežiūrint kad jau praėjo 30 metų kai esame egziliėje, ir daugelis jau išėjo iš darbo į pensijas, jų finansinis pajėgumas sumažėjo. Į jų vietas, matyt, ateina jaunesnieji. Tačiau jie ateina pagelbon daugiausiai finansiskai. Jie ne labai rangiai dedasi į laisvinimo organizacijas ar šiaip į organizacijų vadovybes, kad ir turėdami tam reikalingi kvalifikacijas, gerai mokėdami šio krašto kalbą, gerai žinodami politines nuotakas. Pavyzdžiui, Amerikos Lietuvių Tarybos skyriuose sėdi beveik vien senos amžiaus vyrai ir moterys, menko lankstumo ir mažu anglų kalbos žinojimu. Kai žiūri į mūsų laikraščiuose įdėtus paveikslus iš delegacijų lankymosi pas gubernatorius ar merus, matai tik nusenčius, nunokusius veidus. Kokį jaunesnį veidą matysi tik vienur-kitur. Iš patirties žinome, kad jauni visur labiau mėgstami ir jie visur daugiau laimi ir ateičiai tolimesnėje distancijoje daugiau teiks reikšmės. Seniai jau laikas keistį vaizdą.

Kitas klausimas: ar iš tikro tik A.L. Tarybos skyriai turi 'monopolį' ruošti Vasario 16 minėjimus? Kodėl negalima pavesti tai atlikti vienais metais vienai kokiai neutraliai organizacijai, kitais kitai, sakysim, su Tarybos patarimais ar susitarimais. Pavyzdžiui, vienais metais gali ruošti jaunimo organizacijos, kitais L. Bendruomenės padaliniai bendrom jėgom. Iš to gal atsirastų nauji politiniai talentai, o jauni realiai išsamonintų i nepriklausomybės reikalą skelbto akto

svarbą.

New Yorke A.L. Taryboje panašus klausimas buvo iškeltas. Buvo pasiūlyta, kad šiemet Vasario 16 minėjimą būtų pavesta ruošti jaunimui. Bet dauguma Tarybos narių tai atmetė, motyvuodami, esą, jaunimas užsiėmęs mokslu ir tuo metu jiems esą egzaminai. Bet yra žinoma, kad jaunimas kaip tik tuo metu organizuotai važiuoja į kalnus slidinėti. Tiesa, jie ten kartais prisimena ir tą Vasario 16. Bet kodėl ne kartu su visais; kodėl atskirai? Reikia bendrumo, socialumo. Nesant bendro ryšio ir artimiausieji pamažu nusišvetimina.

Dar kitas dalykas. Tai ryšių palaikymas su vietos valdžios atstovais ir politikieriais. Prie šitos New Yorke ALTarybos sistemos, kur rotaciniu būdu kas metai keičiasi vadovybės asmenys, mes niekada neturėsime pasėkmingų santykių su amerikiečių autoritetiniais asmenimis, nes mūsų šio krašto kaimo, miestiečių pirmininkai, vicepirmininkai ir sekretoriai kas metai vis keičiasi, vis nauji. Per Vasario 16 minėjimą užmegsti ryšiai ir pagintis nutrūksta po minėjimo, nes darbas lyg ir baigtas. Mūsų šio krašto kaimo, miestiečių tuomet nebūtu akstino palaikyti su anaisiais ryšius, nes greitai nebebus pareigose, atseit, nebūturs autoriteto, o su tokiais ir amerikiniai asmenys nenori gaisinti laiko. Tas pats ir su amerikiečių žurnalistais ir laikraščiais. Jie nežino su kuo iš tikrųjų palaikyti nuolatinis ryšius. Tą reikalą reiktų būtinai baigti tvarkyti, kaip jau veiksnų konferencijoje neperseniai buvo sutarta, įsteigti Lithuanian Center, iš kur imtų reikiamas informacijas ar šiaip kontaktuoti lietuvių reikalais ne tik sveitintaučiai, bet ir patys lietuvių interesantai. Į telefonų knygas galėtų būti įrašyta specialiai stambiom raišmė Lithuanian Center, Information ar panašiai.

A. Koncė
Woodhaven, N.Y.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

Toronto Lietuvių Namų moterų būrelis suruošto popietėje kovo 9 d. Lietuvių Namuose pasirodė talentai ir programos dalyviai. Pirmoje eilėje iš kairės: Romas, Edvardas ir Loreta Stanuliai, Edvardas Labuckas. Sėdi: Almis Ledas, L. Nekrošienė, M. Kalvaitienė ir Vida Javaitė. Stovi: L. Kriščiūnaitė-Ramosz, Ramona Grigaliūnaitė, Aldona Birietaitė, E. Dauguvietytė-Kudabienė, B. Arūnas ir Vilijus Pakštas. B. Tarvydo nuotrauka

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKONAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepaspausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

TARPTAUTINĖ SLAVISTŲ KONFERENCIJA

Pernai, rugsėjo 4-7 dienomis Kanadoje, Banfo mieste įvyko tarptautinė slavistų konferencija. Suvažiavimą surengė Kanados slavistų asociacija, Britų slavistų sąjungos, dalyvavo JAV slavistų draugijos. Svečiais buvo slavistų iš viso pasaulio. Suvažiavo apie 1700 konferencijos dalyvių. Nenuostabu, kad tokiam dalyvių skaičiui esant, suvažiavimas pavirto paskaitiniu, ne diskusiniu. Laiko stoka neleido diskutuoti tvarka vertinti 160 pranešimų ir paskaitų.

Mums įdomu pastebėti, kad konferencijoje dalyvavo Sovietų valstybės delegacija, kurie, visų nuostabių, parvežė tikrai istorinių temų pranešimus. Jie su tikra baime vengė modernių ir šiuolaikinių temų. Istorinės temos nesukelia kontraversinių nuomonių reiškimų apie sovietinę tikrovę. Tad istorinės temos buvo sovietinės delegacijos žaibolaidis. Tačiau ir istorinės temos provokavo aštrius pareiškimus, demaskuojančius sovietinę demagogiją mokslininkų suvažiavime. Sovietų delegatas A. Dimšicas, kalbėdamas 'istorinė' tema, apie viduramžių rusų ikonų meistrą Rublevą, pareiškė, kad filmas apie tą ikonų dailininką buvo demonstruojamas visoje Sovietų valstybėje. Neseniai apleidęs Rusiją poetas N. Koržavinas protestavo prieš melagingą tvirtinimą: filmas 'Rublevas' buvo pagamintas užsieniui, filmas buvo rodomas kelias dienas viename Maskvos kino teatre. Ir tiek! Sovietų delegatas melavo, kad tas filmas rodytas visoje Sovietų valstybėje. Tas pat A. Dimšicas konferencijos tribūnoje nesivaržė visai iškuoneveikti poeto disidentą Mandelštamą našlę, kuri išleido savo memuarus laisvame užsienyje. Toks buvo sovietinio delegato demagoginis debiutas tarptautinėje konferencijoje.

Ontario universiteto delegatas D. Pospelovskis kalbėjo apie tautiškumą, kuris yra sovietinio disidentizmo šaltinis. Tas reikšmings tautose, kurios nėra slavų kilties, bet įjungti į Sovietų valstybę. Tose tautose ryškios atsisakymo nuo Maskvos tendencijos. Tai ryšku Ukrainoje, nes ukrainiečiai labai jaučia savo jaunimo nutautinimą. Pabaltiečiai atsparūs nutautinimui. Statistinioose apklausinėjimuose pabaltiečiai vadina savo gimtąją kalbą, savo kalbą. Toks pat atkaklus tautinis atsparumas matyti Gruzijoje ir Vidurio Azijoje. Ten rusų kalba vadinama svetimą. Su tokiu nusistatymu, galvoja prelegentas, tos tautos neboja asimiliacijos pavojų.

D. Pospelovskio pranešimas išprovokavo aštrius sovietų delegatų puolimus. Vienas sovietų delegatų, Titarenka, pradėjo demagogiškai tvirtinti, kad dabar so-

vietinamos tautos 1920 metais pasirinko sovietinę sistemą. Titarenka suriko D. Pospelovskui "Kieno pusėje tamsta stovi?". Šis enkavedistiškas klausimas klaidiai suskambėjo mokslininkų konferencijoje. Argi tai svarbu mokslui žinoti, kieno pusėje stovi prelegentas? Taip pat buvo visai aišku 'kieno pusėje' stovi sovietinis agitatorius.

JAV delegatas V. Tremli, ekonomistas, atidengė idomių maskavimo faktų SSSR valstybiniame biudžete. Prelegentas įrodė, kad Sovietų valstybės pajamos iš alkoholio gėralų skirtos dengti karinio biudžeto poreikį. Šios milžiniškos pajamos iš savo pavaldinių girdymo eina ginklams gaminti. Taip atsiekiama 'moralinis' tikslas: girdomi žmonės negali galvoti, svarstyti ir jungtis į protesto sąjūdžius.

Kada konferencijoje pasigirdo, kad žodžio laisvė yra visuomeninė šventybė, sovietų delegatas Titarenka pareiškė: "žodžio laisvė yra pavojingesnė už laisvę turėti ginklą".

Kanadietis prelegentas tvirtino, kad komunizmas lengvai tampa tikru fašizmu, kaip ir komunizmo atimti internacionalizmo momentą. Komunizmas, kaip ir fašizmas remiasi totalitarizmu, diktatūra ir žmonių kiršinimu vienas prieš kitą.

Bendras konferencijos dalyvių išpuolis iš susitikimo su sovietiniais delegatais buvo apmaudus ir kartus. Pasaulio slavistai buvo nušėbinti sovietinių 'mokslininkų' skolastiškumu, prisiimu prie režiminio tezių ir nuolatinių politinių bei demagoginių temų vilkimo į paskaitas bei debatus. Ne-

Okupuotoje Lietuvoje

Rūtų vainikėlis persegamas į dešinę... ST. PERMINAS

Vieša yra sovietuose paslaptis, kad jaunimas tuokiasi 'kultnamiuose'. Rusų jaunimas eina į cerkves. Lietuvoje besituokiančius palaimina kunigas bažnyčioje. Režimo kontrolė visai apleidžiama. Tuokiamasi kitoje, ne savo gyvenamoje vietoje. Religinę santuoką mato tik patikimiausieji draugai. Taip tuokiasi ir ... komjaunuoliai. Vieša yra paslaptis sovietuose, įsitikinimas, gal ir prietaras, kad bažnytinė santuoka bus patvaresnė, tikresnė, tradicinė!

Beieškodami surogato, kuris pakeistų bažnytinę santuokos patrauklumą, sovietuose stato 'Santuokų rūmus'. Tai namas, kur vedybiniam aktui mėgina suteikti tam tikrą iškilmingumą: iš juostelių grojamas maršas, šampano taurė, gėlės, vestuviniai parėdai ir valdžios žymėnų (kai kada) apsilankymas vestuvėse.

Vilniuje pastatė ir su propagandine pompa atidarė 'Vilniaus santuokų rūmus'. Didelis, bunkerio pavidalo, pastatas stebina architektūrine nesąmone: ceremonijų salė pasiekiamą iš gatvės, atskaičius trisdešimtį laiptų į viršų. Šitaip uždusę su tuoktiniai ir jų palyda pasiekia salę. O jeigu lietus, vėjas, gruodas ir šlapdri-

buvo tarp kitų ir sovietinių delegatų korektiško mokslinio santykio, laisvų debatų. Spauda gi pastebėjo, kad sovietai siunčia į tarptautinę konferenciją ne mokslo žmones, bet patyrusius agitatorius ir savo propagandos patikėtinius.

Nors konferencija buvo skirta labai specifiniam uždaviniui - slavistikos mokslui, kuris nesutelpa vien lingvistikinėje sferoje, išplinta į šalies ekonomiką, ir Pabaltijo tautų vienas kitas aspektas buvo iškiles. Šie aspektai, kiek jie buvo minėti, kalba už Pabaltijo tautų lyg ir savitą poziciją bendroje sovietų valstybės masėje. Pabaltiečiai laiko jų kraštų okupaciją tarptautiniu blogiu, nenori bet kuriais atvejais sutapti su okupacine politika, atsparūs nutautinimui, toli sustoję nuo asimiliacijos.

Xerx

ba? O jeigu, žiemą, tie trisdešimt laiptų į santuokos laimę, apledėjo? Tikėjime, kad oro prajovų metu vestuvių dalyviai pasieks ceremonijų salę be niksto, be kojų išnirimų, pilni ūpo šokti vestuvinėje puotoje...

Kaune, galvos nesukdami, buvusią rotušę, Baltąją Gulbę, paremontavo ir pavadino 'Kauno santuokų rūmais'...

Jaunieji ateina į vestuvių aktą su žiedais. Ceremonijos metu vyras užmauna žiedą savo žmonai, jaunoji užmauna žiedą savo vyrui. Tradicinis lietuviškas rūtų vainikėlis yra organiškai civilinių sovietinių vestuvių dalis. Jaunoji prisistato su rūtų vainikėliu, kuris prisegtas iš kairiosios pusės. Kada pagarsina santuokos aktą, pabrolis ir pamergė jaunosios rūtų vainikėlių persega iš kairiosios pusės į dešinę. Kodėl į dešinę? Kada visas gyvenimas turi krypti kairėn, ideologija, įsitikinimai, auklėjimas, sovietinės santuokos metu jaunosios rūtų vainikėlis persegamas iš kairės į dešinę! Ar tame ceremoniale nėra isibrovęs koks nors ideologinis ne-kryptingumas ir piktybinis nepilietiškas? 'Svyturio' nr. 3, korespondentas Juozas Šiupšinskas parbloškia mus sensacija: "rūtų vainikėlis persegamas iš kairiosios pusės į dešinę".

Santuokos akte dalyvauja, kaip bažnytinėse apeigose, oficialūs asmenys. Tai 'ceremonmeisteris', įvairūs deputatai, vykdomojo komiteto atstovai, aišku, kvies tieji svečiai.

Ceremonmeisteris pristato įvyki:

-- Sutinkami su LTSR

Santuokos ir šeimos kodeksu vykdomojo komiteto civilinės metrikacijos skyrius registruoja jaunojo (vardas, pavardė ir tėvo vardas) ir jaunosios (vardas, pavardė ir tėvo vardas), santuoką.

Ši įvado frazė stebina savo keista konstrukcija. Mi nima sąvoka, "civilinė metrikacija", implikuoja priešpriešą 'Bažnytinė metrikacija'. Jeigu nebūtų to priešpriešumo, argi reikėtų vadinėti ir pabrėžti 'civilinė metrikacija'? Užtektų pasakyti kategoriškai 'metrikacija'.

Ceremonmeisteris primena jauniems:

-- Gerbiami jaunavedžiai! Šiandien jūs tuokiatės ir kuriate tarybinę šeimą, laisva valia prisiimdami ir visus Tarybų valstybės pareigojimus šeimai. Šiandien jūs nusprendėte peržengti bendro gyvenimo slenkstį, suvokdami savo pareigas ir atsakomybę visuomenei, tėvynei, tarybų valstybei.

Kada jaunieji pareiškė savo apsisprendimą, kada sumainys žiedus ir rūtų vainikėlis persegtas į dešinę pusę, vykdomojo komiteto atstovas ima kaip reikiant prigrasinti naujai porai:

-- Mes tikime, kad jūs deramai atliksite savo pareigas, auklėdami vaikus, mūsų komunistinės rydinės žiedą, įdiegsite jiems darbštumą, pareigingumą, meilę tėvams ir tėvynei.

'Tėvynės' sampratoje čia minima visa plačioji SSSR.

"Tai atkelti laimės vartai..." skelbia poetas apie 'santuokų rūmus'. Ceremonijų salėje valdžios pareigūnas jaučiasi kaip ... caras. Šį palyginimą provokuoja didelis, iki lubų, baldakimas, po kurio pareigūnas priima jaunavedžius. Baldakimo draperijose pakabin-tas LTSR herbas. Tas baldakimas yra tikra kopija

Buvę Kauno rotušės rūmai dabar paversti sutuoktuvų rūmais...

caro baldakimų, kuriuos tiesė ties jo sostu. Senovėje, gal būt, ir kitur naudojosi panašius, su tikslu padidinti reikšmę ir išpūdi žmogaus, kuris sugebėjo išbrauti po baldakimu stebintį svečius.

Bunkerio stiliuje pastatytoose Vilniaus 'santuokų rūmuose' toks baldakimas yra siaubingas anachronizmas, žudantis beskoniskumas ir prasčiausios rūšies valstybinė emblema!

Mums tikrai keista, kad sovietinių santuokų apeigas nerado net tinkamo lie-

tuviško pavadinimo apeigų vedėjui pavadinti. Šios pareigos vyras pavadintas 'ceremonmeisteris'! Koks gi intymus sąskambis su tuo archaisku cariniu baldakimu, po kuriuo puikuojasi koks nors sovietinis deputatas!

Visas tų ceremonijų dekoratyviškumas atsiduoda archaisku muziejiskumu ir kabaretine butaforija. Lietuviškas elementas tikrai vienas: rūtų vainikėlis. Tą rūtų vainikėlį traktuoja antiso-vietiška: iš kairės perkelia į dešinę!

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.

7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.

6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.

6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

VIENOS/DVIEJŲ SAVAIČIŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Kaina nuo \$739.00

Išvyksta: gegužės 28

birželio 11	rugpiūčio 20
birželio 25	rugsėjo 3
birželio 30	rugsėjo 19
liepos 16	lapkričio 21
liepos 18	gruodžio 19

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokesčiu: pav., vykstantiems iš Chicago 119.00
Cleveland 84.00
Detroito 71.00 ir daugiau

PATARTINA REGISTRUOTIS IŠ ANKSTO — VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS!

Dėl smulkesnių žinių kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

AIR FARES SUBJECT TO GOVERNMENT APPROVAL.

Baltimorės tautininkai minės sukaktį

Šiais metais iš eilės trečias Baltimorės tautininkų susirinkimas įvyko kovo 22 d., kaip paprastai Liet. Sveikatinės Gintaro kambary. Perskaitytas Taut. S-gos bendraraštis, skelbiantis S-gos seimą Kapų Puošimo savaitgalį Clevelande. Baltimorai atstovauti paketino vykti trys nariai.

Svarbiausias pasitarimo klausimas – mūsų skyriaus 25-ųjų metų paminėjimo ruošą. Sukaktuvinis renginys bus balandžio 12 d., 7 val. vak. Pagrindiniam žodžiui turti pakviesta ir jau pranešė dalyvausianti S-gos pirm. Emilija Čekienė. Lig šiol kiekvieną pavasarį baltimoriečiams vis surengdavome kultūrinę pramogą. Taip bus ir ši kartą: vakaras su koncertine dalimi, kurią atliks Bostono liet. vyrų dainininkų šešetas, su muzikiniu vadovu komp. Jul. Gaideliu. Savo turp jie turi ir solistą. Sambūris pas mus koncertavo prieš pusantur metų, ir klausytojams paliko labai gerą įspūdį. Jų dainavimas 'sudinamintas' – paj-

vairintas vaidybiniais judesiais. Tikimės, kad ir dabar savo naujomis dainomis jie gebės pagauti publikos dėmesį. O kalbėtojai supažindins su tautininkų veikimo pradžia Baltimorėje ir apskritai su S-gos įnašu šio krašto lietuvių gyvenimui.

Šia progą dera žvilgtelėti į tolimesnę praeitį, kaip čia reikėsi tautinė mintis ankščiau. Jau nuo praėjusio šimtmečio pabaigos ši nusišėdija buvo viena nedaugelio išsivijusių telkinių, kuriuose lietuvių bėms samonė stipriau jaučiama. Nuo tada čia atsekami ir tautinės idėjos daigai, kurie vėliau išaugo tai vienu tai kitu pavadinimu.

Tarp pačių ankstyvųjų senosios ateivijos draugijų čia įsteigta Koperniko Draugija (1890 m.), kiek vėliau DLK Kęstučio D-ja (1896). O šio šimtmečio pradžioje ji atsiranda visa eilė: Mindaugo, Simano Daukanto, Dr. Vinco Kudirkos, Vytauto ir kitokiais vardais. Visos jos buvo savišalpos, kartu ir tautinės draugijos. 'Tautinėmis' jos pasivadinusios dėlto, kad skirtos nuo kitų vietinių draugijų, vadinamų bažnytinių. Šias pastarąsias tautinės viršijo ir narių skaičiumi ir atliktais visuomeniniais darbais. Šalia vietinių reikalų tautinėms draugijoms, aišku, buvo nesvetimi ir bendrieji tautiniai rūpesčiai.

Skleisdama tautinio turinio knygas, apšvietos darbą varė Tėvynės Mylėtojų D-jos kuopa, įsikūrusi dar pr. šimtmečio pabaigoje. Tautininkas V. Nagurnauskas, scenos veiklų rašytojas ir tų laikų baltimoriečių iškilnėse prakalbininkas, vadovavo vietos liet. Teatro mylėtojų D-jai (1897-1915), kuri buvo tarp pirmųjų baltimoriečių kultūrinių sambūrių. Ankstyvą vietos lietuvių tautinį sąmoningumą rodo ir Tautinis Knygynas, įsteigtas 1908 m., kuris tuo pačiu pavadinimu tebėgyvuoja ir dabar. Susivienijimo kuopa čia organizavosi jau 1886 m. Tuo laiku iš

jokios kitos liet. gyvenvietės 'Lietuviškame Balse' (antrame iš eilės Amerikos liet. laikrašty, redaguotame J. Šliupo) nerandame tokių iškalbingų tautinių reikalų gynėjų ir garsintojų, kokiais buvo sąmoningiesiems susivieniję baltimoriečiai.

Šio šimtmečio pradžioje jie jau turėjo nusipirkti, kad ir nedidelę salę, kuri iškilmingai atidaryta 1905 m. Vėliau, 1914 m., įsisteigusi Svetainės bendrovė 1921 m. pastatydino didelį visuomeninį namą, kuriuo ir dabar tebesinaudoja.

Prieš I-jį pasaul. karą pradėjo veikti 'Lietuvos Balandžių D-ja', o karo metu 'Sandaros' kuopa. Joms priklausė tautinės pakraipos vietos žymesnieji veikėjai.

Neprikli. Lietuvos laikmečiu tautinio nusistatymo baltimoriečiai sudarė Vilniui Va duoti S-gos skyrių, kuris, bolševikams paglemžus tėvynę, pavirto Lietuvai Va duoti S-gos 4-ju skyriumi. O šis savo ruožtu nuo 1949 metų pasidarė Tautinės S-gos 8-ju skyriumi.

Kokių tik liet. organizacijų kuopos arba skyriai būdavo įkuriami Baltimorėje, jie dažniausiai turėdavo nedidelį numerį. Tatai rodo, kad baltimoriečiai tautiniam veikimui būdavo jautresni, sukrusdavo tarp pačių pirminių.

B.M.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO KONCERTAN IŠ TORONTO, DETROITO IR KITUR

Kaip aiškėja, didysis Čiurlionio Ansamblio koncertas Clevelande susilaukia vis platesnio susidomėjimo. Jame vietas gausiai rezervuoja clevelandiškiečiai. Bilietų pirkimas eina labai sparčiai. Koncertu domisi ir tolimųjų vietų lietuviai. Nemaža bilietų užsisakė Toronto, Detroito, Daytono, Akrono, Pittsburgho ir kitų vietų lietuviai, ketindami būti koncerte. Laikas užsakyti bilietus, kol jie dar neišparduoti.

Kovo mėn. 16 d. įvyko Detroito Liet. kultūros klubo metinis narių susirinkimas. Nuotraukoje iš kairės: A. Gilvydis, R. Bilaitienė, A. Musteikis – pirm., L. Mingelienė, V. Mingela. Stovi: A. Vaitekaitis, V. Selenis, E. Bulutienė, B. Vasiliauskienė, Staniškienė, V. Tamošiūnas, S. Kaunelienė, A. Grinius, F. Kanapėnas, A. Sukauskas, J. Kanapėnienė, J. Baublys, V. Norvilaitė, J. Augaitis ir Norvilienė. K. Sraugausko nuotrauka

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

• ALIAS Detroito skyriaus susirinkimas vyks balandžio 6 d. 12 val. Dievo Apvaizdos Kultūros Centro, mokyklos klasėje. Darbo tvarkėje: valdybos ir revizijos komisijos rinkimai ir valdybos narių metiniai pranešimai. Visi kolegos susirinkime kviečiame gausiai dalyvauti.

LB APYLINKĖS SUSIRINKIMAS

Lietuvių Bendruomenės Detroito Apylinkės metinis susirinkimas įvyko kovo 23 d. Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros Centre. Susirinkimą atidarė apylinkės pirm. Jonas Urbonas ir pranešė, kad susirinkime dalyvauja JAV LB krašto valdybos pirmininkas Juozas Gailas. Taip pat jis pristatė dalyvaujančius kitus LB pareigūnus: Michigano apygardos pirm. Vytautą Petrulį, Tarybos prezidento pirm. inž. Algį Rugienį, vicepirm. Robertą Selenį ir tarybos narius: dr. Adolfą Damušį ir inž. Vytautą Kutkų. Atsistojimu ir tylos minute buvo pagerbti neseniai mirę LB nariai: kapitonas Jurgis Mitkus ir Juozas Racevičius.

Pirm. Jonas Urbonas perskaitęs susirinkimo darbotvarkę, prašė ją papildyti ir prie 4 paragrafo pridėti 4a ir toje vietoje leisti Juozui Gailai tarti žodį. Tuo reikalu ėjo diskusijos ir jo kalba daugumos pageidavimu buvo nukelta į pabaigą.

Praėjusių metų susirinkimo protokolą perskaitė Danutė Jankienė, kuris su inešta Prano Zarankos maža pataisa, išdiskutavus, buvo priimtas ir patvirtintas.

I mandatų komisiją išrinkti: Vladas Staškus, Stepas Smalinskas ir Antanas Miciūnas. Valdybos vardu pranešimus padarė: pirm. Jonas Urbonas ir ižd. Sigitas Viskantas. Atlikti LB darbai jau ankščiau yra aprašyti ir jų nekartosis. Apylinkės valdyba 12 mėnesių

laikotarpyje turėjo: pajamų \$9,490.78; išlaidų \$8,666.95 ir kasoje turi \$923.83.

Kontrolės komisijos aktą perskaitė Antanas Norus ir jame iškėlė tuos nesklandumus, kurie susidarė lankantis Simui Kudirkai Detroito ir konstatavo faktą, kad LB apylinkės pirmininkas Jonas Urbonas šių nesklandumų nesistengė su tvarkyti vietoje ir remiantis LB įstatais, o visa reikala išnešė už lietuvių veiklos ribų ir lietuvių radijo valandėle 'Lietuvių Balsas' apskundė stoties vadovybę. Iki deit valandėlė turėjo nuostolių. Ši kontrolės aktą pasirašė tik du kontrolės komisijos nariai: dr. Kazys Karvelis ir Antanas Norus.

Trečias kontrolės komisijos narys dr. Adolfas Damušis su ju nuomone nesutiko ir savo nesutikimo priežastis paaiškino atskirai. Ilgi ginčai ir diskusijos tuo reikalu ėjo. Vieni gynė vieną pusę, kiti kitą. Pirmininko šalininkai ir gynėjai įrodinėjo, kad kontrolės komisijos darbas tikrinti tik turta ir kasą ir kitų dalykų neliesti. Siūlė aktą nepriimti – atmeti. Kiti siūlė pareikšti pirmininkui papeikimą. Iš susirinkimo pasidarė teismas. Galutinai išsikalbėjus ir išsiginčijus, buvo priimtas Stasio Šimoliūno pasiūlymas kontrolės komisijos aktą priimti ir patvirtinti su pridėtu trečiojo nario dr. A. Damušio raštu. Valdybai už gerą veiklą pareikšti padėka.

LB Apylinkės valdybą sudaro 11 narių. Senieji, kurių nebuvo reikalinga

rinkti yra: Jonas Urbonas, Martynas Stonys, Irena Sventickaitė, Gintė Damušytė, Sigitas Viskantas ir p. Sirgėdas. Nauji 2 metų terminui išrinkti: Mindaugas Gilvydis, Jaunutis Gilvydis, Alfonsas Raguckas, Vacys Lelis ir Marytė Alkevičiūtė.

I kontrolės komisiją 2 metų terminui išrinkti: Jurgis Mikaila, Pranas Zaranka ir Narimantas Udryns.

Tris atstovus į Pabaltiečių Komitetą, Algio Zapracko pasiūlymu, parinkti ir paskirti pavesta valdybai. Pabaltiečių Komitete šiais metais vadovauja estai. Susirinkimas įvyks kovo 31 d. Kultūros Centre.

Išrinkus valdybą, išklaušėme JAV LB krašto valdybos pirmininko Juozą Gailos žodį. Jis sekęs apylinkės susirinkimą per daug nesijaudino. Sakė: tas pats yra visur. Mūsų veiksniai negali susitarti. Tokių dalykų yra ir viršūnėse. Noriu prisipažinti, kad reikalas svarbus ir mūsų reikalai kiekvienai metai darosi blankesni. Amerika Lietuvos okupacijos nors dar nepripažino, bet jų konsulų lankymasis Vilniuje rado, kad jau einama prie to. Mūsų atstovyboms jokio testinimo nėra. Mūsų jėgos bus uždarytos. Pernai lankėmės prezidentūroje ir buvome gražiai priimti, tačiau padarytų nuotraukų dar ir šandieną niekas nepriėmė. Ir šiais metais veiksmų atstovai buvo priimti prezidentūroje, bet tas lankymasis perduoti į Lietuvą buvo su-trūdytas. Mes iki šiol turėjome geresnes sąlygas, kaip kad ukrainiečiai. Jų yra daug, bet jie negali to padaryti, ką padaro lietuviai. Dirbkime visi! Jei būsi-

(Nukelta i 6 psl.)

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1975 METAIS

American Travel Service Bureau šiais metais organizuoja sekančias keliones į Lietuvą:

GAUTA PAPILDOMA GRUPĖ:

#7A — Rugpjūčio 10 d. rugpjūčio 25 d. iš NEW YORKO — \$1150.00; iš CHICAGOS — \$1269.00; 2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 2 Maskvoje, 5 Romoje.

SKUBĖKITE REGISTRUOTIS — VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS.

5 DIENOS LIETUVOJE (1 diena KAUNE). Kiekvieną grupę lydės patyręs kelionių vadovas.

DAR YRA VIETŲ SEKANČIUOSE GRUPESE:

#1—Gegužės 26 d. — birželio 10 d. iš NEW YORKO — \$979.00, iš CHICAGO — \$1098.00 2 naktis Maskvoje; 6 Vilniuje; 5 Talline; 2 Maskvoje.

#9—Rugsėjo 1 d. — rugsėjo 16 d. iš CHICAGO — \$1098.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 4 Rygoje; 3 Maskvoje.

#10—Spalio 1 d. — spalio 15 d. iš NEW YORKO — \$929.00; iš CHICAGO — \$1048.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 3 Rygoje; 3 Maskvoje.

#11—Gruodžio 19 d. — sausio 3 d. — kainos bus paskelbtos vėliau. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 3 Rygoje; 4 Maskvoje.

EKSKURSIJOS Į HAVAJUS — Lapkričio 22 d. — gruodžio 6 d. 4 salos, iš CHICAGOS — \$599.00.

Taipgi turime grupinių (Charters) skridimų į Europą, kuriais galite pasinaudoti ir nebūdami klubų nariais. Chicago — Miunchenas tikrai \$435.00 (Ten ir atgal).

Dėl informacijų skambinkite arba rašykite:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Tel. (312) 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos padarome reikalaujamus iškviatimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalams po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, paruošdame lėktuvų bilietus — be jokio papildomo mokesčio.

AIR FARES AND CONTENTS OF THIS ANNOUNCEMENT ARE SUBJECT TO CHANGE AND/OR GOVERNMENT APPROVAL.

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

BALYS GRAŽULIS

ANTANAS RYLIŠKIS Dzūkijos kultūrintojas

Kovo mėn. 4 d. Hot Springs, Ark., mirė mokytojas Andrius Ryliškis, prieš pat mirtį išleidęs labai įdomią ir reikšmingą savo atsiminimų knygą 'Fragmentai iš praeities miglų'. Tačiau savo darbu pasidžiaugti jau nebesuspėjo. Dirvoje ir Drauge apie jo mirtį buvo įdėta kelių eilučių kronikos žinutės, o kituose laikraščiuose nei tiek. Nei nekrologų, nei užuojautų. O būta tai įdomios asmenybės, daug tėvynėje dirbusios ir daug padariusios. Reikėtų su jo asmeniu ir jo veikla arčiau susipažinti.

LIETUVOS "LAUKINIAI VAKARAI".

Mokytojas Andrius Ryliškis buvo atkeltas į Varėną pradžios mokyklos vedėjo pareigoms 1924 m. Atvyko turtum ir dažnai televizijoje matomus Amerikos 'laukinius vakarus'. Mušėikos, ne policija, tvarkė miestelį. Vienintelis policininkas -- nuovados viršininko padėjėjas -- bijojo ir išsižioti. Mėgino padaužas sudrausti -- buvo apstumdytas, apdraskytas, kelis kartus apmėtytas akmenimis. Gi suimtieji ir nugabenti į Alytų, kelias paras daboklėje atsidėję, didvyriais į miestelį grįždavo.

Matėme televizijoje kokie nuotyčiai laukia į 'laukinius vakarus' atvykusią mokytoją. Panaši tikrovė laukė mokytojo ir Varėnoje. Mokyklą atidarius 1922 m. į ją sugūžėjo mokiniai nuo 7 iki 27 metų amžiaus. Dviejuose nedideliuose mokyklos kambariuose visiems net atsisėsti vietos nebeužteko. Vėliau atėjusiems teko pasieniuose stoviniuoti. O mokytojas tik vienas ir tas pats vos keletą gimnazijos klasių baigęs jaunuolis, jaunesnis už daugelį savo mokinių. Todėl galima įsivaizduoti kokia rimtis viešpatavo pamokų metu! Merginos kikenos, porėlės meilikavosi, vaikai stumdėsi... Vargais negalais mokytojas aprašindavo. O kai vienas piktųjų mušėikų per pamoką užsirūkė ir prašomas mesti tik iššaukiantis šaipėsi, mokytojas pats cigaretę jam iš dantų ištraukė. Užtai mušėika drožė mokytojui į veidą. Mokytojas taip pat buvo kažkur mušis išmokęs. Jis kirtu atgal. Ir susiėmė. O mokiniai klykė, ragino. Mokytojas stovėjo ant tako, o mokiny suole negalėdamas išsitiesti. Todėl mokytojas jį aukštelininką užvertė ant suolo ir gerokai apkūlė. Apmuštas, sugėdingas mušėika mokyklą paliko, o mokytojas liko pagarbos vertu 'savu žmogumi'.

Laimė, kad padėtis kasdieną gerėjo. Vieni mokiniai vedė, kitos ištekėjo, dar kitiems nusibodo, o ir pavarario darbai užgruvo. Taip mokykla erdvėjo, tvarka gerėjo. Kai A. Ryliškis pradėjo Varėnoje mokytojauti, mokykla jau buvo erdvesnėse patalpose ir joje tik vaikai mokinosi. Tačiau miestelio tvarka ir jaunimas dar nebuvo pakitę.

Prieš pirmą pasaulinį karą Varėna, išsistačiusi dešinėje Merkio ir Varėnos upių santakoje, buvo didkas mūrinis miestas, apgy-

ventas žydų, rusų ir lenkų. Varėnos laukuose rusai buvo įrengę didžiulį artilerijos poligoną ir kariuomenės stovyklą. Prie Varėnos kryžavosi plentai ir geležinkeliai, todėl miestelis klestėjo.

Į miestelį remiasi ir yra jo priemiesčiais, keturi lietuvių ūkininkų kaimai -- iš vakarų Antakalnis, šiaurėje Naujaulyčis, rytuose Užumelnyčis ir kairėje Merkio pusėje Mitraukos kaimas. Varėnos žemės nederlingos, smėliuotos, o miestelyje darbo į valias, tai ūkininkai žemdirbystėje neperdaug rūpinosi. Juk tuo laiku Varėnoje veikė Kartono fabrikas, Krakmoło fabrikas, plytinė, kalkių degykla, Koklių dirbtuvė ir degtinės pilsytuvė. O reikėjo darbininkų ir dviems geležinkelio stotims -- iškrauti prekes, žaliavas, vežti į kariuomenės stovyklą, į fabrikus... Todėl kaimiečiai gerokai apmiesčionėjo. O kadangi dirbo rusams ir tarp rusų, tai pasisavinio ir jų įpročių.

Išmoko rusiškai keiktis, dainuoti, gerti ir, žinoma, muštis. Mušėsi su rusų kareiviais dėl merginų, mušėsi kaimas prieš kaimą, mušėsi, kad girti.

Per pirmą pasaulinį karą miestelis sudegė. Sudegė fabrikai, dirbtuvės... Liko kartono fabrikas ir keletas mūrinių namų. Traukiniai nebėjo, Kairijį Merkio krantą, su Mitraukos kaimu ir dalimi Varėnos žemių, užėmė lenkai. Rusai nebegrižo, užsiliko tik kelios aplietuvėję kaimininkų šeimos. Ir tik dalis Varėnos žydų atsisatė medinių namukus, atidarė krautuvėles. Miestelyje pilna griuvėsių ir jokio darbo. Ūkininkams teko grįžti prie žagrės. O jokios pagalbos iš niekur. Valdžia toli, į apskrities miestą Alytų 50 km. ir jokio susiekimo, tik arkliuku. Į abu galus dvi dienos. Ir taip puikioji Varėna liko net Dievo užmirštu užkampiu.

Tačiau aplinkybės greitai pasikeičia negu žmogus. Jaunimas vis tebelaikė save

Andrius Ryliškis prie Varėnos šaulių namų statybos darbų.

miestelėnais, vis girtuokliavo, rusiškai keikėsi ir dainavo, ir tebesimušė, kaip anksčiau. O ir buvo su kuo muštis. Buvusioje rusų poligono stovyklavietėje Lietuvos kariuomenė įkurdino drausmės batalijoną -- vagis, mušėikas, įvairiausius nusišaltėlius. Tokie gi gerti ir merginėt mėgsta. Tai ir ėmėsi su jais dėl merginų. Du kareivius net užmušė. Mušėsi ir su pasienio policininkais, kurių Varėnoje net visas būrys isikūrė. O smarkiausiai tarpusavy. Išsiskyrė į dvi stovyklas -- mušėikos vienoje, ramesnieji kitoje. Padaužos save vadino 'razbaininkais' o kitus 'in-

teligenta'. Ir vieni, ir kiti pasišokimus ruošdavo atskirai. Vieni merginas pasave šaukė, kiti pas save per jėgą tempė. Dėl to kildavo muštynės iki mirties. Per vienas tokias kautynes buvo peiliu nužudytas padorus jaunuolis. Kitas, tik pavašarį atrastas upėje su kiauru pakaušiu. Dažniausiai mušėikos mėgindavo išardyti 'inteligentų' vakaruškas.

Terorizuodavo jie ir tolimesnių kaimų bernus per atlaides į bažnyčią atvykusius. O kokios kautynės vykdavo su perlojiškiais! Atleidavo tie būriu, apsiginklavę ir stengdavosi varėniš-

kus išprovokuoti. O į atlaides Perlojoje varėniškiai lyg į karą traukdavo. Ir nei tėvai, nei policija tų karų ir netvarkos jau nepajėgė sustabdyti.

O mokytojas Andrius Ryliškis sustabdė.

(Bus daugiau)

• Nijolės Vedegytės-Palubinskienės dailės kūrinių paroda įvyks š. m. balandžio 26-27 d. Detoroito Kultūriname Centre Southfield, Mich. Parodoje bus išstatyta 25 kūrinių. Parodą rengia Detoroito ir Windsorso L. Fronto Bičiuliai.

Alvydas Vasaitis

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

Donizetti

opera

MEILĖS ELIKSYRAS

1975 m. " 19 d., 8:00 val. vak.
1975 m. " 20 d., 6:00 val. vak.
1975 m. " 26 d., 8:00 val. vak.

MARIJOS MOKYKLOS AUDITORIJOJE

Diriguoja — VYTAUTAS MARIJOŠIUS
(Balandžio 19 ir 20)

Alvydas Vasaitis
(Balandžio 26)

Režisuoja — Herbert Beatty

Gina Čapkauskienė

Margarita Momkienė

Algirdas Brazis

Arnoldas Voketaitis

Stefan Wicik

Bilietai — MARGINIUOSE, 2511 W. 69th St., Chicago, Ill.

Parterioje — \$12.50, \$10.00, \$8.00 ir \$6.00; balkone — \$11.00, \$7.50 ir \$5.00.

Paštu užsakomi, kartu su čekiu: LITHUANIAN OPERA, 6905 So. Artesian Ave., Chicago, Ill. 60629.

Clevelando skautija atliekant programą Kaziuko mugėje. V. Bacevičiaus nuotrauka

CLEVELANDO SKAUTIJOS DIENOS

Kovo 22 d. Naujosios parapijos salėse nuo pat ankstyvo ryto vyko Kaziuko mugės paruošiamieji darbai: skautai ir jų tėvai ruošė paviljonus, dėliojo įvairius savo darbus, kuriuos jau keletą mėnesių savo sueigose buvo gaminę. Apatinėje salėje mamos ir tėveliai ruošėsi priimti ir pavašinti daug šimtų svečių – mugės lankytojų.

Skelbtu laiku pradėtas mugės atidarymo ceremonias, kurį sklandžiai tvarkė tuntininkė v.s. N. Kersnauskaitė ir v. sk. Vilija Nasvytytė. Su maršų muzika išsukti, drausmingomis gretomis įžygiavo visi trys tantai ir svečių delegacijos (buvo atvykusios iš Detroito, Chicagos). Garbės sargybos lydimas įėjo ir LSS Tarybos pirmininkas v.s. A. Saulaitis. Būrelis aguonėlių įteikė jam dėžutę su žemėmis iš Lietuvos ir pareiškė esančios geros lietuvių tės. Kelios minutės buvo skirtos iškilmingai priesaikai – įžodžiui, kurį pravedė Tarybos Pirmininkas ir v.s. Pr. Karalius. Skautininko įžodį davė Klaipėdos vietininkijos j. ps. Alvydas Narbutaitis ir Pilėnų tuntininkas ps. Romas Vasys. Po trumpos, Kaziuko mugės prasmę apibūdinančios kalbos, v.s. A. Saulaitis perkirpo kaspina ir atidarė mugę.

Pati mugė daug kuo nesiskyrė nuo buvusiuju. Pilni stalai ir lentynos vienas už kitą gražesnių ir įvairesnių darbų – medžio drožinių, kopolytelių, siuvinių, keramikos dirbinių, žvakių, žaislų ir t.t. Reikia skai-

čiuoti, kad lankytojai, išgydami šių gaminių, ne vieną tūkstantį dolerių bus 'pakloję'. Salę ir net išaukštinę salės fasadą puošė arch. Edv. Kersnausko kuopščiai su tikru menininko išradimu pagamintos dekoracijos. Visa tai ir mu-

LSS Tarybos pirm. v.s. A. Saulaitis atidaro Kaziuko mugę. Šalia stovi D. Kižys ir R. Vasys. Toliau matomi I. Balzinskaitė ir kun. G. Kijauskas. V. Bacevičiaus nuotrauka

gei teikė darnaus, rimto pobūdžio – tuo Clevelando Kaziuko mugės, anot lankytojų iš kitų vietovių pasakymu, išsiskiriančios ir, kaip pareiškė mugės atidarydamas Tarybos Pirmininkas, esančios gražiausios visoje šalyje.

Apžiūrėję mugę, šimtai svečių 'užgulė' maisto tiekėjų kafeterijoje. Tėvų – maisto dalintojų stalus su puikiai paruoštais ir dailiai išdėstytais valgiais, toliau saldumynų – tortų stalas ir daugybė svečiams sušėsti stalų, dailiai dekoruo-

tų velykiniais motyvais naujai išdekoruotoj kafeterijoje, tikrai buvo gražus vaizdas. Paskirti tarnybai jauni skautukai ir skautės uoliai ėjo savo pareigas ir bematant nukraustydavo stalus, paruošdami juos kitiems svečiams. Tvarka tikrai pavyzdinga. Skautijos vadovai v.s. N. Kersnauskaitė, j.v. s. Dž. Kižys ir ps. R. Vasys, o ypatingai vaišių organizuotoja p. Kazėnienė parodė šia proga savo organizacinį igudimą ir sugebėjimus. Šiais metais veikė ir 'žaidimų klubas' jauniems mugės svečiams ir pareigūnams. Gaila tik, kad jis savo veiklą per anksti pabaigė, ir 'jauniausias jaunimas' per daug laisvai be priežiūros siautė ir triukšmavo salėje.

Mugės laikui baigiantis ir lentynoms ištuštėjus, pradėta programa, kurią pravedė ps. Eglė Giedraitytė. Pradžioje su savo kūryba ir dainomis pasirodė neringiųjų vienos. Po jų Chicagos 'Miško Brolių' kariškai drausmingas 12 skautų būrys vadovaujamas s. Šalčiūno demonstravo savo tradicinių užsiėmimų fragmentus ir padainavo keletą dainų. Ir pabaigai visi vienetai padainavo savo mėgiamiausių dainų pritariant gitarų orkestrui. Įdomus buvo jų atžygiavimas į sceną su pritaikytomis dainomis. Šiais metais mugės lankytojų skaičius buvo mažesnis dėl tuo pačiu metu vykusių velykinių rinkinių. Linkėtina, kad ateityje jų dviejų įvykių kalendoriai būtų geriau suderinti.

Sekmadienį, kovo 23 d. buvo pusryčiai pagerbti svečiams. Ir čia dalyvavo virš 200 skautų, jų tėvų ir bičiulių. Seimininkavo darbščios ir nepailstančios mamos vadovaujant p. Kazėnienę. Ta proga v. sktn. Saulaitis vienetai įteikė savo darbų dovanėlių, o vyr. skautės padainavo savo sukurto kupletų.

Pirmadienio vakare v.s. A. Saulaitis susitiko su visų trijų tuntų vadijomis.

Š. M. BALANDŽIO 26 D. (ŠEŠTADIENĮ)

NUOLATINĖJE CLEVELANDO SIMFONIJOS ORKESTRO BŪSTINĖJE – SEVERANCE HALL, 11001 EUCLID AVENUE, CLEVELAND, OHIO

DIDYSIS L.T.M. ČIURLONIO ANSAMBLIO 35 METŲ

SUKAKTIES KONCERTAS

Įsidėmėkite datą ir iš anksto rezervuokitės vietas ne tik sau, bet ir savo viešnioms bei svečiams. Bilietų kainos: 6 dol., 5 dol. ir 4 dol. asmeniui, studentams 2 dol.

Bilietų užsakymus paštu ar telefonu priima: H. Bankaitis, 4320 W. 211th St., Fairview Park, Ohio 44126, tel. 333-3780. Bilietus tiesiogiai įsigyti galima: Patria prekyboje pas p. Gaidžiūną, Baltic Delicatessen pas p. Urbanavičienę arba Lietuvių Namuose telef. 531-2131.

Ansamblio vadovybė ir nariai rūpestingai ruošiasi ir tiki, kad gausiai dalyvaudama publika užpildys erdvią koncerto salę, o sukaktuvinis 1,002-sis čiurlioniškių koncertas paliks neužmirštiną įspūdį.

Susitiksime Severance Hall!

KONCERTO PRADŽIA PUNKTUALIAI 8 VAL. VAK.

Ta proga svečias laikė ilgesnį, labai aktualų ir įdomų pasėkės, atsakinėjo į keliamus klausimus ir dalijosi skautiškos veiklos aktualijomis.

Susidariau įspūdį, kad visi buvę liudininkai tų trijų skautiškų dienų išsinešė gerus ir malonius prisiminimus apie darbščius ir pareigingus skautų vadovus, visus skautus ir jų tėvus. (pk)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

* BALANDŽIO 5 D. ALIAS ir Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pavasarinis balius Lietuvių Namuose.

* BALANDŽIO 6 d. Židinių madų paroda Nauj. parap. salėje.

* BALANDŽIO 12-13 D. Dailininkų Balukienės ir Stankūnienės kūrinių paroda ir poetės J. Švabaitės Gilienės naujų knygų pristatymas Lietuvių Namuose. Rengia Žaibo klubas.

* BALANDŽIO 19 D. Grandinėlių šventinis vakaras-balius.

* BALANDŽIO 20 D. ALTS-gos Clevelando skyriaus 25 m. sukakties minėjimas.

* BALANDŽIO 26 D. Čiurlonio ansamblio 35 m. sukakties koncertas.

* BALANDŽIO 27 D. Vysk. Valančiaus mokyklos 25 metų sukaktis.

* GEGUŽES 3-4 D. Ateitininkų šeimos šventė.

* GEGUŽES 11 D. Motinos diena. Ruošia Žalgirio šaulių kuopos moterų sekcija.

* GEGUŽES 16-18 D. Lituanistinio instituto suvažiavimas.

* GEGUŽES 24 D. ALTS-gos sukaktuvinio seimo banketas.

* GEGUŽES 24-25 D. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 25 m. sukaktuvinis seimas.

Toronto Gintaro dainininkės kovo 16 d. atliekant programą Detroito. J. Urbono nuotrauka

* BIRŽELIO 1 d. Šv. Kazimiero lit. mokyklos mokslo metų pabaigtuvių aktas N. parap. salėje.

* BIRŽELIO 22 D. Pensininkų klubo Joninių gegužinė.

* BIRŽELIO 29 D. LKVS Ramovė gegužinė.

* LIEPOS 20 D. Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos gegužinė.

* RUGPILIO 24 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

* RUGSĖJO 6 Tautos šventės koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkė.

* RUGSĖJO 7 D. Tautos šventės minėjimas.

* RUGSĖJO 27 D. Birutinių parengimas.

* SPALIO 11 D. Dirvos 60 metų sukaktuvinis balius.

* SPALIO 25 D. Clevelando šaulių įsisteigimo penkmečio minėjimas.

* SPALIO 26 D. Šaulių sukaktuvių iškilmės.

* LAPKRIČIO 8 ir 9 D. Lietuvių dienos. Rengia LB Clevelando apylinkė.

* LAPKRIČIO 22 D. Karuomenės šventės minėjimas. Rengia LKVS Ramovė.

* GRUODŽIO 31 D. Naujų Metų sutikimas. Rengia LB Clevelando apylinkė.

DETROITO LIETUVIAI

(Atkelta iš 5 psl.)

te Washington, neužmirškite nueiti ir aplankyti savo kongresmaną. Lietuvos pasiuntinybė Washington, apleista. Namai tinkami byra ir reikalinga remonto.

1976 metais yra numatyta suruošti šokių šventę. Data dar neparinkta. Simas Kurdirka yra pakviestas aplankyti ir Pietų Amerika. Taip pat daromi žygiai, kad jis nuvyktų ir į Europą. Sukamas filmas ir rašoma knyga.

Po kalbos Juozas Gaila atsakinėjo į klausimus. Čia vėl buvo grįžta prie nesutarimų ir ieškoma kaltininkų. Gavę pylos ir pats J. Gaila.

Susirinkimą baigiant LB apylinkės pirmininkas Jonas Urbanas pareiškė, kad jis iš pirmininko ir valdybos pareigų atsistatydina. Susirinkime dalyvavo labai daug lietuvių ir turėtų savo dalyvavimu rekordą pasiekti. Perna susirinkime dalyvavo visai nedaug, tik apie 30 lietuvių. Visą susirinkimą pravedė Jonas Urbanas, sekretoriavo Martynas Stonys.

SUSIRINKIMAI

Balandžio 6 d. 12:00 val. Lietuvių Namuose įvyksta du susirinkimai: Detroito Lietuvių Organizacijų Centro ir SLA 352 kuopos. Trečias susirinkimas inžinierių ir architektų tą pačią dieną ir valandą įvyksta Kultūros Centre.

PAVASARINIS BALIUS

Jūrų šaulių Švyturio kuopos pavasarinis balius su šokių konkursu įvyksta balandžio 5 d. 7:30 val. Lietuvių Namuose.

AUKA DIRVAI

Skautų ir skaučių tėvų komitetas įvertindamas idėjas Dirvoje Kaziuko mugės skelbimus ir aprašymus, pasiskyrė auką \$15. Dirva nuoširdžiai dėkoja už auką, kurią persiuntė A. Grinius.

Valgyklų aptarnavęs personalas: Urbaitis, Rydehenė, Palubinskienė, Žiedonis, Kazėnienė, Guobienė, Petkus, Johansonienė ir Blumentalis. V. Bacevičiaus nuotrauka

S. V. Bacevičius, kurio nuotraukos dažnai puošia Dirvos ir kitų laikraščių puslapius, Kaziuko mugėje prie savo stendo pardavinėja spaudą. L. Johansono nuotr.

Adomas Varnas ir Marija Varnienė Lietuvių Tautinių Namų Chicagoje narių susirinkime. LTN didžiųjų jaus turėdami savo eilėse. Namų salėje Lietuvos Prezidento A. Smetonos portretas – dailininko Adomo Varno kūrinys ir dovana siems namams.

A. Plaušinaičio nuotrauka

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

RASYKIME LAISKUS

Balandžio 6 d. Nauj. parapijos salėje, tuoj po pamaldų ALT Clevelando skyrius organizuoja specialią tarnybą padėti visiems lietuviams, kurie nori siųsti laiškus ar telegramas prezidentui Fordui ir JAV Kongreso nariams, prašant, kad Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių okupacijos nepripažinimo ir toliau būtų laikomasi ir tą faktą keltų tarptautiniame forume.

Visi lietuviai prašome šį sekmadienį po pamaldų užėiti į Nauj. parapijos salę ir suteikti savo pavarde ir adresą, pageidaujant, kad būtų pasiųstas jūsų vardu laiškas.

• Rinkimai į Jaunimo Sąjungos tarybą įvyks šį sekmadienį, balandžio 6 d. po 1 val. mišių ONauj. parapijos salėje. Dalyvauja asmenys nuo 16 iki 30 m.

LB SUSIRINKIMAS

Š. m. balandžio 13 d. 12 val. mažojo N. parapijos salėje šaukiamas Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės susirinkimas. Darbų tvarka: ataskaitiniai valdybos pranešimai, kontrolės komisijos pranešimas, valdybos ir kontrolės komisijos rinkimas. Kiti einamieji reikalai, klausimai ir sumanymai.

ATEINA PAVASARIS

Kai kieme pradeda sproginėti švelnūs žilvičiai ir, baigusi rūstauti žiema pasuktiniais išblyškusiems atodūsiais blaškosi pavasario išsiilgusiame danguje, smarkiau suplaka širdis ir artėjančio pavasario pažadas skatina visus sukrusti ir ruoštis sveikinti artėjančias saulėtas dienas. Tas pats pavasario vėjelis savo švelniais sparnais palietęs ir Clevelando darbščias ir išradingas židinietes, paskatino jas atnešti mums visiems žiupsnį kvapaus ir džiaugsmą žadančio pavasario dvelkimą – nepaprastą ir originalią madų parodą, kurią turėtų aplankyti visi, kurie domosi dailia moters išvaizda, patraukliais ir skoniniais drabužiais, ir mėgsta jaukią, estetišką aplinką.

Parodą praves Petras Maželis. Jo meniškai paruošta choreografija, gracingos ir talentingos clevelandietės lydimos specialiai pritaikintos kapelos muzikos, kuriai vadovauja R. Strimaitis,

D. Orantaitė

Sol. E. Blandytė

pražys, tarsi kvapios pavasario gėlės, ir džiugins žiūrovų akis. Modeliuotojų tarpe dalyvauja ir jaunimas. Ypatingai malonu bus matyti vaikus, modeliuojančius sportinius, išeiginius bei kasdieninius drabužius.

Vienas iš parodos patraukliausių momentų bus nepaprastas talentų derinys chigietės Elenos Blandytės asmenyje. Elena Blandytė parodoje modeliuos savo pačios originalius drabužius ir protarpėmis pajavirins programą dainomis.

KARTĄ PAVASARĮ MADŲ PARODA

Balandžio 6 d. 4 v. p. p.

Programoje dalyvaus viešnia iš Chicago ELENA BLANDYTĖ ir MUZIKA kapela.

AUKA \$3.00

MALONIAI KVIEČIAME VISUS!

DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS
PAGALBOS PARAPIJOS SALĖJE.

RENGIA VYR. SKAUČIŲ ŽIDINYS

Svečiai bus vaišinami židinių pagamintais užkandžiais, linksminant kapelos muzikai ir po programos.

Tai originalus ir profesionalus aukšto lygio pobūvis, atitraukias mus nuo rūšios kasdienybės ir priartines prie pavasarinės nuotaikos. Ne veltui židinietes savo pobūvį pavadino nostalgiku 'Kartą pavasarį' vardu.

Paroda įvyks š. m. balandžio mėn. 6 dieną 4 val. po pietų Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Programai baigiantis bus skirstomos įėjimo laimikų dovanos.

A. Balašaitienė

• ALT S-gos Clevelando skyriaus 25 metų sukakties minėjimas įvyks š. m. balandžio 20 d. 4 v. p. p. Lietuvių Namuose. Prieš tai 2 v. p. p. tose pačiose patalpose šaukiamas skyriaus susirinkimas. Visi nariai ir prijaučiantieji maloniai kviečiami dalyvaut.

HOUSES FOR SALE

6822 Edna Avenue. 5x5 double and 5 rooms single in rear. All for 11,000.

1005 East 78 St. 6 rooms single, only 11,900.

534 East 143 off Lake Shore Blvd. 5x5 double, just 17,500.

Near Our Lady brick 3 bedrooms, dining room, 1½ bath.

6x6 double off Neff Rd., near Lake Shore Blvd., beautiful home.

GEO. KNAUS Realty

481-9300

819 East 185 St.

(26-27)

Magdalenos B. Stankūnienės kompozicija iš naujai sukurtos gėlių ciklo, kuri bus išstatyta parodoje Clevelando Lietuvių Namuose balandžio 12-13 d.

• Dailininkių Magdalenos B. Stankūnienės ir Vandos Balukienės paveikslų paroda ir poetės Julijos Švabaitės-Gylienės knygų pristatymas įvyks balandžio 12-13 d.d. Lietuvių Namų didžiojoje salėje. Parodos atidarymas prasidės šeštadienį, 7:30 v. v., kurio metu poetė J. Švabaitė-Gylienė skaitys ištraukas iš savo naujų knygų "Gabriuko užrašai" ir "Septyni saulės patekėjimai". Poetės knygas pristatys PLB garbės pirmininkas Stasys Barzdukas. Parodą rengia Clevelando Sporto Klubas moterų tinklinio komanda.

• Income Tax pildo Bronius Taoras, Lietuvių Namuose 877 East 185th St. Antradieniais ir ketvirtadieniais 5-8:30 v. v. Šeštadieniais 10:00-2:30 v. p. p. Kitom valandos pagal susitarimą. Tel. 531-8687.

• Apdraudus reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Clevelando Ramovėnų susirinkimo dalyviai. Pirmoj eilėj iš kairės: Ilgameitis sk. išdiminkas P. Mainelis, K. Morkūnas, sav. kūr. V. Braziulis, A. Mikoliūnas, choro vad. J. Kazėnas, J. Velykis, J. Malskis, pirm. A. Jonaitis ir antroje eilėje pirmas iš dešinės vicepirm. S. Astrauskas J. Garlos nuotrauka

FREE...SUPER GIFTS AT SUPERIOR SAVINGS!

RCA 17" Color TV for Certificates of Deposit

Limited offer while supply lasts.

- Deposit \$1,600, 4-year maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,500, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 14 months maturity and get the TV set now.

TELEVISIONS BASED ON DISCOUNT CERTIFICATES. Penalty is imposed for early withdrawals.

Open a new account or add to your present Savings Account and get 5¼% daily interest PLUS...

Corning Ware 9-inch Pie Plate for a deposit of \$250 or more.

Irvinware's Gourmet Susan for a deposit of \$500 or more.

Corning Ware Petite Fours Set for a deposit of \$1,000 or more.

Deposits must remain at least one year.

Open Saturdays
Closed Mondays

Also available are 7¼% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th Street

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Avenue

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Avenue

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road (near Green)

Aplankykite lietuvišką krautuvę Parmoje.

Geriausio maisto produktai, vietiniai ir importuoti. Didelis pasirinkimas sūrių, dešrų ir mėsos

MEAT MART INC.

Savininkas V. JANONIS

10405 Pleasant Valley & York Rd.

Parma, Ohio

Tel. 845-4935

Krautuvė atidaryta pirmadienį iki ketvirtadienio 9-7 v. v.
Penktadienį 9-9 v. v. Šeštadienį 9-6 v. v.
Sekmadienį 10-3 v. p. p.

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

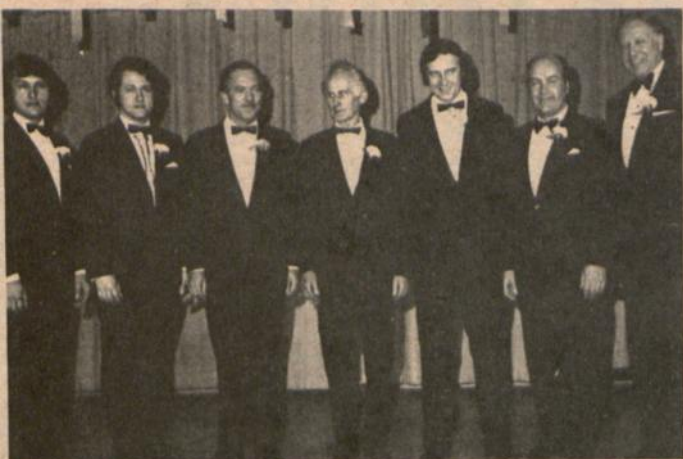
936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Bostono vyrų sekstetas (N. Lingertaitis, H. Lingertaitis, V. Bruzgas, komp. J. Gaidelis, R. Lizdenis, P. Šimkus ir V. Eikinas) atliks meninę programą Keleivio sukaktuviniame baliuje. S. Urbano nuotrauka

"KELEIVIO" 70 METŲ SUKAKTIES SPAUDOS BALIUS

Bostono savaitraščio "Keleivis" 70 metų spaudos darbo sukakties minėjimas įvyksta š. m. balandžio mėn. 27 d. 4 val. po pietų Lietuvių Piliečių Klubo salėje, 368 W. Broadway, South Bostone. Akademinei daliai

vadovauja rašyt. St. Santavaras. Bus redaktoriaus Jackaus Sondas žodis, prof. dr. Prano Šveikausko pasakaita. Spaudos balius koncertinę programą išpildys solistė Birutė O. Aleksaitė, akompanuojant dr. Vyteniui Vasyliūnui ir Bostono Vyrų sekstetas, vadovaujamas komp. Julijaus Gaidelio. Į spaudos balių staliukus po

Š. m. balandžio 4 dieną sueina trys metai kai mes paskutinį kartą atsisveikinom su mūsų brangiu vyru ir tėveliu

A. A.

DR. VLADU RAMANAUSKU.

Pamaldos už velionį bus atlaikytos Šv. Jurgio bažnyčioje, balandžio 4 d. 8:30 val. ryto.

Liidinti šeima

A. A. Inžinieriaus, profesoriaus, generolo Stasio Dirmanto šeimos

PADĖKA

Dideliu būriu išlydėjote mūsų mylimą tėvą, uošvį, senelį ir prosenelį į amžinybę. Parodėte jam daug pagarbos, o mums jautrios užuojautos, kuri lengvino atsisiskyrimo liūdesį.

Sunku būtų čia kiekvieną išvardinti, bet prašome visų priimti mūsų nuoširdžiausią padėką.

J. E. Vyskupas Vincentas Brizgas pakartotinai lankė jį ligoninėje, lankė koplyčioje, asistuojamas Kan. V. Zakarausko ir Kun. Dr. I. Urbano atnašavo iškilmingas Šv. Mišias, pasake atsisveikinimo pamokslą ir kartu su Kan. V. Zakarausku palydėjo į kapines.

L.K.V.S. Ramovės Centro Valdybos pirmininkas gen. štabo pulkininkas K. Dabulevičius vadovavo Laidotuvių Komitetui, sudarytam iš šių organizacijų atstovų:

L.K.V.S. Ramovės, L.K.K. Savanorių Sąjungos, Vytauto Didžiojo Šaulių Rinktinės, L.K.V.S. Ramovės Chicago's Skyriaus, L.D.K. Birutės Draugijos, Pasaulio Liet. Inž. ir Arch. Sąjungos, Liet. Inž. ir Arch. Sąjungos Amerikoje, Akademikų Technikų Vyrų Plienas, Lietuvių Istorikų Draugijos ir Lietuvių Profesorų Draugijos.

Pulk. K. Dabulevičius pravedė atsisveikinimo akademią ir pasakė atsisveikinimo kalbą. Po jo atsisveikinimo organizacijų atstovai: Pulk. J. Švedas, Dipl. teis. M. Šnapštys, Ponia M. Babickienė, Prof. B. Račkauskas, Arch. A. Kerelis, Prof. Dr. J. Puzinas, Kun. A. Štašys, Inž. A. Didžiulis, Mišk. V. Žemaitis ir visuomenininkas Valerijonas Šimkus.

Garbės Sargybą prie karsto ir karštą nešė L.K.V.S. Ramovės, Vytauto Didžiojo Šaulių Rinktinės, Kūrėjų Savanorių Sąjungos ir Vyrų Plieno atstovai.

Laidotuvių direktorius Jonas Evans rūpestingai ir nuoširdžiai padėjo.

Gausios Šv. Mišių aukos, gėlės, užuojautos ir pamėnėjimai Drauge, Naujienose, Dirvoje, Laisvoje Lietuvoje, Garse, Tėvynėje ir kitur mums teikia raminančią paguodą, kad jo darbai, rūpesčiai ir siekiai yra vertinami.

DUKTĖ
ALDONA DIRMANTAITĖ-ŠIMAITIENĖ
IR ŠEIMA

10 asmenų prašome užsisakyti iki š. m. balandžio 21 d. telef.: 268-9024 ir 268-5347. Įėjimas vienam asmeniui \$12.50.

Drauge maloniai prašome pavienius asmenis ir atskiras organizacijas savo aukomis prisidėti prie telkinimo fondo "Keleivio" naujoms spausdinimo mašinoms įsigyti.

Rengimo Komitetas

RASŲTOJAS JURGIS GLIAUDA CHICAGON NEATVYKSTA

Dirvai pranešta iš Chicago, kad rašytojas Jurgis Gliuda balandžio 6 dieną į Chicago neatvyks. Rašytojas laimėjo Draugo romano konkurso premiją už romaną "Pagairė". Iš viso tai yra dešimtoji jo literatūrinė premija. Trys premijos Dirvos novelės konkursuose. Neatvykimo priežastis: tolimos kelionės tarp Los Angeles ir Chicago išlaidos. Buvo numatyta įteikti jam premiją per Draugo literatūros vakarą.

• Inž. Jonas Jurkūnas, buvęs Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirminkas, Sąjungos jubiliejiname Seime š. m. gegužės 24 d. Clevelande skaitys pasakaitą apie Sąjungos 25 metų sukaktį.

• ALT S-gos jubiliejiname bankete š. m. gegužės 24 d. Clevelande, Ramada Inn, meninę programą atliks: sol. Audronė Simonaitytė, jai akompanuos pianistė Birutė Smetonienė ir savo poeziją skaitys Vladė Butkienė, kurios eilėraščių rinkinys "Išmarginta drobė" baigiamas rinkti Vilties spaustuveje.

• Jadvyga Tūbelienė, gyv. Floridoje, sunkiai susirgo ir paguldyta į Miami Beach ligoninę. Linkime greit pasveikti.

INTENSIVUS LIETUVIŲ KALBOS KURSAS KENTE

Šią vasarą Kento valst. universitetas siūlo sustiprintą lietuvių kalbos kursą pradedantiems ar silpniau lietuviškai kalbantiems: per 10 savaitžių bus praeita ištisų mokslo metų programa, ir kursą baigusiems bus suteiktas 12 valandų kreditas. Beveik kiekvieno atveju kreditas bus užskaitomas kituose universitetuose ir kolegijose.

Kurse bus naudojama "Introduction to Modern Lithuanian" ir pagal ją paruoštos juostos. Be to, keturias valandas kasdien studentams pagelbės mokytojai, kilę iš Lietuvos ir kalbą literatūrine lietuvių kalba.

Šis kursas siūlomas greta anksčiau mūsų skelbtojo aukštesnio (upper division) kurso kalbantiems lietuviškai, už kurį bus teikiamas 6 valandų kreditas.

Platesnė informacija teikiama, rašant šiuo adresu: The Lithuanian Language Section, c/o Critical Language Program, Kent State University, Kent, Ohio 44242.

BUSINESS OF YOUR OWN FOR \$1,985

If you are ambitious, self-motivated, looking for that one opportunity to get you off and running, investigate this Unusual Business (Credit Card). A Small Investment and a Willingness to Work can provide you with Unlimited Earnings. Perfect Business for men, women & partners, whatever your background. This Business is designed to Generate a Good Cash Return immediately. For details: Call G. P. S. Corp. Toll Free — 800-241-3124 (26-32)

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

A.A. L. Barauskas

• ŠEŠTADIENIO, kovo 22 d. rytą Chicagoje nuaidėjusi nelaukta žinia apie vieno ir kurybingiausių mūsų dienų aktorių ir lietuviško dailiojo žodžio puoselėtojų – Leono Barausko mirtį smarkiai pritrenkė Chicago ir apylinkių lietuvių. Aktorius Leonas Barauskas staigiai mirė nuo širdies smūgio artėdamas prie 49-tojo gimtadienio (gimęs 1926 V.25) penktadienio, kovo 21 d. vakare. Kovo 18 d. vakare, tik tris dienas prieš jo mirtį, Jaunimo centro koridoriuje mačiau Leoną skubantį į repeticiją. Kadangi ir aš tą vakarą bėgau į Lietuvių Fondo valdybos posėdį, su Leonu tik pasisveikinom, nors šiaip, bent kur susitikus, tuojau surasdavom temą apie ką nors pasikalbėti ir kartais tie mūsų pokalbiai nebuvo trumpi, nes jie visada liūdavo bėgančių dienų kultūrinio gyvenimo gyvuosius reikalus. Paskutiniame dešimtmetyje akt. L. Barauskas su akt. J. Kelečium ir dar vienu kitu talkininku (jų tarpe kartais būdavo ir velionio sūnus Andrius) buvo patys ryškieji veidai ne tik Chicago scenoje, bet jų gastrolės pasiekdavo ir kitas gyvas lietuvių kolonijas. Kaip žinia, akt. L. Barauskas su kitais mūsų dienų lietuviškos scenos pirmūnais labai laukė atvykstant rež. J. Jurašo tikėdamas, kad su tuo gabiu ir drąsiu, okupantų iš Lietuvos išvartu režisierium Chicagoje vėl atgims tikrasis kurybingas lietuviškas teatras. Todėl a.a. akt. L. Barausko mirties pranešime žmona ir sūnus prašė visuomenę vietoj gėlių siųsti aukas rež. J. Jurašo kurybinei veiklai remti fondui, kurio pirm. yra dr. J. Valaitis, o išdininkė akt. Z. Kevalaitytė-Visockienė. Antradienio, kovo 25

d. rytą a.a. akt. L. Barausko palaikus 80 automobilių vilkstinė palydėjo į Marquette Parko lietuvių šventovę ir po pamaldų į liet. Sv. Kazimiero kapines. Gedulingų mišių metu, kurias atlaikė ir pamokslą pasakė kan. V. Zakarauskas, komp. D. Lapinsko studijos mokiniai atliko komp. D. Lapinsko rašomų lotyniškų Mišių Kyrie ištrauką, labai originalią savo muzika bei nuotaika, o taip pat įspūdingai giedodavo chigagiečių jau vėl pasiilgta sol. A. Stempužienė, atvykusi į laidotuves iš Clevelando. Savo laiku akt. L. Barauskas su sol. A. Stempužiene ir komp. D. Lapinsku atliko meninę misiją P. Amerikos lietuviams ir kartu sudarė kurybingą meninę trijulę kituose pasirodymuose. Akt. L. Barausko ilgai ilgai pasiges ne tik šeima, giminės, ne tik Chicago lietuvių, bet ir visa gyvoji išeivija, o taip pat ir tauta namuose, kurios rūpesčiais velionis iki mirties silojo ir taip pat ne kartą džiaugėsi tenyksių menininkų atsiektais laimėjimais.

* CHICAGOS lietuvių su nekantrumu laukia atvyksiant iš okup. Lietuvos išvartų rež. J. Jurašo. Kaip žinome, rež. J. Jurašo kurybinei veiklai remti yra sudarytas fondas ir į jį jau įplaukė pirmasis tūkstantis dolerių. Dr. S. Šimoliūnas 100 dol. auka įamžino neseniai mirusią savo žmoną akt. Dalia Juknevičiūtę-Šimoliūniene, 100 dol. auką atsuntė Antro kaimo teatrui vienetas ir taip visa eilė pavienių asmenų. Idomu priminti, kad Antro kaimo teatrui vienetas, vadovaujamas prievaizdos A.T. Antanaičio, naujus šio sezono spektaklius pradės gegužės 3 ir 4 d.d. Playhouse salėje, Marquette Parke. Gegužės mėn. pabaigoje Antaras kaimas atliks meninę programą Lietuvių Gydytojų s-gos suvažiavime Chicagoje, gi kovo 23 d. įvykusiame Chicago Aukštesniosios lit. mokyklos 25 m. sukakties minėjime dramatinę programą atliko Antro kaimo nariai – ČAL mokyklos absolventai: J. Jakštys, V. Kavaliūnaitė, M. Sparkytė ir Eug. Būtenas.

• ANTRO kaimo teatro vieneto narys – veteranas Rimas Cinka balandžio 18 d. Jaunimo centre pasirodys su pirmąja grafikos darbų paroda. Ją rengia Jaunimo centro vadovybės apatinėje salėje. Dail. Rimas Cinka gimęs Kaune. Jau vaikystėje mėgo piešti.

Grafika ypač susidomėjo gyvendamas Chicagoje, kur per du metus lankė dail. V. Petravičiaus studiją. 1972 m. Illinois Lietuvių Gydytojų dr-ją paskelbė konkursą meno kūriniams, kuriuose būtų įamžinta Romo Kalantos auka. Tame konkurse pirmąją vietą kaip tik ir laimėjo Rimas Cinka. Šio palyginus jauno vyro laisvalaikis skiriamas dviem menų sritims – teatrui ir grafikai. Scenoje R. Cinka jau matėm daug kartų. Balandžio 18 d. jį bus idomu pamatyti kaip dailininką – grafiką. R. Cinkos sesuo Valentina Cinkaitė-Kojelienė lietuvių gyvenime yra žinoma solistė, atlikusi rečitalių ir Chicago vidurmiestyje. Rašančiam Cinkai šeima teko pažinti dar ankstyvoje jaunystėje, kai jų tėvelis kurį laiką buvo Vabalninko apylinkės teismo sekretorium. Po to Cinkų šeima išsikėlė į Kauną, kur gimė Rimas. Atėjus okupacijoms Cinkų šeima turėjo pasitraukti į Vakarus.

Dail. Rimas Cinka

Eug. Būteno nuotr

• MARGUČIO rengtas

Toronto Gintaro koncertas šeštadienio, kovo 22 d. vakare Jaunimo centro didžiojoje salėje, praėjo su dideliu pasisekimu. Publika, o ypač jaunimas vos tilpo salėje, kur buvo pristatyta net papildomų kėdžių. Gintaro atlikta pusantros valandos meninė programa su orkestro palydimais tautiniais šokiais ir mergaičių kvinteto dainomis buvo labai gyva, tiesiog dinamiška, koncerto pabaigoje taip užgriebusi publika, kad visa salė plojo šokėjoms į taktą ir sudarė bendrą besidžiaugiančių puikiu koncertu visumą. Pranešėjos R. Krasauskaitės intarpai buvo idomūs, puikiai atrinkti, nors reikėjo paminėti autorius ir tų poezijos posmų, kuriuos pranešėja įjungė į savo tekstą. Tikrai malonu, kad tą gyvą, dinamišką programą, kuri rodoma ne tik lietuviams, bet taip pat kanadiečiams ir net V. Europos žmonėms gastroliu metu, parengė jauni Gintaro vadovai: Rita ir Juozas Karasiejai, muz. Govėdas, D. Garbaliuskienė, D. ir A. Nausėdai. Prieš prasidedant programai trumpame žodelyje Margučio vadovas P. Petrutis priminė telegramų siuntimą Washingtonui Baltijos valstybių okupacijos nepripažinimo reikalu, pastebėdamas, kad salės priangyje veikia telegramų siuntimo agentūra kiekvieną akimirka pasiryžusi padėti kiekvienam norinčiam pasiųsti telegramą. Iki šios dienos, t.y. trečiadienio, kovo 26, per Margutį į Washingtoną buvo pasiusta per 2,500 telegramų. Tikime, kad telegramų taip pat nemažai pasiusta ir per Altos centrinę istaigą.

Rež. J. Jurašo kurybinei veiklai remti fondo valdyba susirinkusi posėdžiui pas fondo pirmininką dr. J. Valaitį, žinomą Altos ir Lietuvių Fondo veikėją. Sėdi iš k. į d.: akt. J. Kelečius, rašyt. K. Bradūnas, D. Sruogaitė-Bylaitienė, dr. J. Valaitis, akt. Z. Visockienė ir Margučio vadovas P. Petrutis. Stovi: kun. A. Kezys, SJ, rašyt. A. Kairys, A. Valeška ir akt. A. Dikinis. Nuotraukoje trūksta fondo valdybos narių dr. A. Razmos ir Vl. Būteno. Lietuvių Foto Archyvo nuotr